

Participarea electronică. Contra-model, extindere sau o nouă abordare a participării cetățenești?

Luise BROSSER
Școala Națională de Studii Politice și Administrative,
Facultatea de Administrație Publică
brosserluise@yahoo.com

Rezumat. *Formele de comunicare ce s-au schimbat prin maximizarea utilizării de mass-media. Astfel ele conferă spațiului administrativ noi provocări. În timp ce interesul pentru democrația instituțională pare a se reduce printr-un declin lent, dar constant, vizibil în participarea cetățenilor la vot, activitățile de mișcări sociale iau amploare din nou - a căror profesionalism nu era cunoscut până acum. Gama de posibilități tehnice conferă noi posibilități de coordonare care încurajează activarea și facilitarea participării formative în mod semnificativ. Concetățenii, care au interese politice au admis de ceva vreme și au recunoscut existența următorului factor: Se creează o cultură, din ce în ce mai participativă, care oferă oportunități excelente pentru administrațiile democratice. "Cunoașterea mulțimii" (Crowd) apare descrisă în anumite domenii - cum ar fi cele de dezvoltare urbană - drept o modalitate foarte bună pentru proiectele planificate prin integrarea timpurie și cuprinzătoare a părților afectate și a celor interesate. De asemenea, această cauză încurajează o mai largă acceptare, sprijin și mai mare pentru a obține calitatea în decizie. În timp ce metodele convenționale de participare cetățenească au inclus un număr redus de actori, întrucât acestea se caracterizează prin inflexibilitate temporală și locală de obicei, utilizarea metodelor de E-Participare sunt încărcate cu opțiuni de dialog semnificativ avansate, însoțite de relativ puțin efort. Astfel se oferă un acces mai larg la public.*

Cuvinte-cheie: inițiativă cetățenească, e-participare, web 2.0, administrație

Omniprezența cetățenilor pe Internet

80% din populația austriacă utilizează astăzi Internetul, 5 milioane dintre ei chiar de mai multe ori pe săptămână. Fiecare al patrulea este cu telefonul mobil personal online, citește pe drum știri, caută un număr de telefon, scrie e-mailuri sau se uită la fotografiile prietenilor săi de pe Facebook (conform datelor din: 1.11.2014, <http://www.integral.co.at/de/downloads/>)

Această schimbare tehnologică schimbă cultura comunicării și informării noastre și determină o schimbare în societate. Pornind de la efectuarea invitațiilor la întâlniri prin intermediul internetului, găsirea de noi parteneri de viață în mediul online sau prin semnarea de petiții online, această schimbare este în mod clar vizibilă la toate nivelurile. Schimbările sociale, înainte de perioada de glorie a internetului stabilesc că rata de participare la alegerile naționale din Austria, până la începutul anilor '80, a fost întotdeauna de peste 90%. În ziua de astăzi, aceasta a scăzut continuu în ultimii 30 de ani, ajungând chiar și până la 78%. (conform statisticilor privind participare din cadrul alegerilor naționale din Austria, 10.11.2014, http://de.wikipedia.org/wiki/Wahlbeteiligung#Seit_1945)

Un interes vizibil mai scăzut s-a manifestat și față de partidele politice (minus 14%) (Walter, Florian/Rosenberger, 2007 in the OECD Education Working Paper) sau biserica catolică (minus 15%) (conform statisticilor din perioada 1951-2001, http://www.statistik.at/web_) în ultimii 50 de ani. În același timp, s-a dezvoltat încă din anii '70, un nou angajament civic, inițiat în principal de mișcarea de mediu. Acest lucru a fost evident, de exemplu, prin creșterea numărului de organizații non-guvernamentale (ONG-uri) și creșterea numărului de cetățeni care semnează petiții (plus 21%) sau care au participat în demonstrații (cu 10%). (Walter/Rosenberger, conform evaluărilor din perioada 1950-2010, care au stabilit la 16% rata de participare la demonstrații și 55% din cetățenii chestionați au depus petiții.)

Ceea ce reiese din aceste statistici, se reflectă și în calitatea de angajament personal al fiecărui cetățean în parte. Solidaritatea veșnică față de o organizație sau față de o orientare politică deviază astăzi din ce în ce mai mult, orientându-se către un angajament temporar. Din ce în ce mai des ne întâlnim cu inițiative ale societății civile - indiferent dacă, acestea se derulează în colaborare cu conducerea, ca de exemplu mișcarea Open Data din Austria (conform datelor accesate în data de 23.11.2014, <http://gov.opendata.at>) sau pe cale proprie - în care acest proces este autoregizat de către persoane fizice prin inițiative lansate (conform datelor oficiale din data de 23.11, 2014, <http://gov.opendata.at>).

De exemplu, în Austria se pot menționa doar o serie de inițiative în care cetățenii (tot mai mult prin intermediul site-urilor de socializare) lansează și organizează în comun cu societatea civilă activități de implicare socială în actul decizional. Drept exemplu, avem: "Baza de date transparentă", ce îi include pe toți

membrii politici din Austria www.meineabgeordneten.at, platforma de donație pentru proiecte ale societății civile, www.respekt.net sau înființarea de bănci democratice, www.demokratische-bank.at. Acestea descriu semnificativ inițiativele derulate în prezent la nivelul societății civile și pot fi interpretate ca și un semn de viață pentru o constantă creștere a interesului mediului social față de mediul online - chiar și în afara factorilor de administrare, politică și economie.

Reprezintă factorul de Web 2.0, descris ca o nouă formă de participare, democrația noastră?

Termenul Web 2.0 definește cerințele tehnice aferente pentru un comportamentul utilizatorului de internet - de la rolul consumator la un rol activ de a crea, a furniza, a evalua sau a partaja conținutul. Textul, imaginile sau muzica sunt încărcate de utilizatori, comentate, recomandate sau procesate colectiv. Toate acestea reprezintă un punct de vedere tehnic simplu - și ieftin. Ca dovadă a numerelor sale, așa-numitele "rețele participative", au ajuns în prim planul societății. Aproximativ doi din trei utilizatori de Internet din Austria folosesc, de exemplu, rețelele sociale. (Social Media Report, 2011, http://digitalaffairs.at/Social_Media_2011_DRK.pdf)

Acest lucru creează noi forme de participare prin posibilități furnizate de Web 2.0, ce deține monopol absolut asupra expedierii de mass-media " - și astfel, cetățenii se transformă din consumatori pasivi în consumatori activi, putând deveni chiar producători de conținut media. Rezultatul este transparența și deschiderea, de care se dispune pe rețele. Acești doi factori se orientează, la rândul lor, spre dialog și feedbackul aferent - și nu pe o singură fațetă de informații primite.

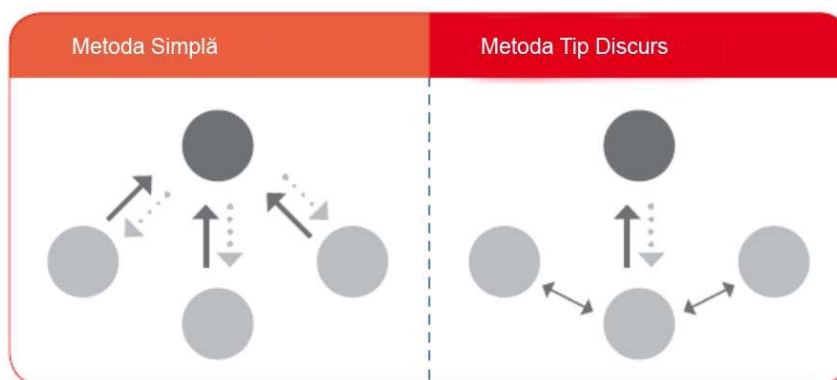
Condițiile ce favorizează comunicarea, interacțiunea și participarea sunt stabilite de către natura tehnică a Web 2.0, și astfel se evită o dublă-interpretare a acestor elemente. Dar înseamnă oare aceasta participare proactivă la "internetul social", în același timp, o renaștere a democrației directe? În studiul efectuat asupra adolescenților, s-a confirmat tranziția perfectă între participarea cetățenească, angajamentul social și participarea la mediul politic. (Gille, Martina/Sardei-Biermann, Sabine/Gaiser, Wolfgang/ Rijke, Johann, 2006, 222)

Politologul Ulrich Sarcinelli are așteptări excesive de la rolul internetului în viața individului. Cu toate acestea, în mod realist: "Potențialul de activare a spiritului democratic nu este oferit de tehnologie în sine, ci reiese din situațiile reale de conflict ce se referă și rezultă din comunicarea și interacțiunea pe bază de interes." (Sarcinelli, Ulrich, 2011, 175). Cei care nu sunt preocupați de dezvoltare socială, mediu, politică sau, interesați în de administrarea propriului spațiu personal, se vor implica doar marginal astfel și în mediul online. Schimbarea spre un public mai democratic nu se axează atât pe consecința automată a unei

dezvoltări tehnologice, ci este direct dependentă de voința de participare (web 2.0) a cetățenilor și a conferit astfel oportunitățile de participare politico-instituționale. (Sarcinelli, Ulrich, 2011, p. 178)

E-Participare – cu și fără discurs transparent

Apelul pentru o democrație mai directă ca răspuns la problemele, ce se încadrează în abilitățile de rezolvare a problemelor de politică, este din ce în ce mai predominant. Referendumul și participarea cetățenească sunt de asemenea menționate și în mediul politic.

Reprezentarea grafică a unui proces simplu și discursiv de e-participare din manualul de consultare online al fundației Bertelsmann. (conform datelor din 12.11, 2014, www.online-konsultation.de/leitfaden)

În 2011, în Austria, a avut loc o tendință crescută spre efectuarea de chestionare online, ce serveau apoi ca instrument de participare cetățenească (exemplul din Austria pentru participare cetățenească online, desfășurată prin chestionare în anul 2011, <http://www.dialog-mariahilferstrasse.at>, <http://www.gesundheitsziele-oesterreich.at>, <http://www.reformdialog.at>). Deși o astfel de metodă simplă (a se vedea graficul zona din stânga), are avantajul că nu implică costuri foarte mari în ceea ce privește elaborarea și mentenanța, ea nu oferă transparență, în ceea ce privește acuratețea rezultatelor pentru public. Astfel acestea pot fi greu de înțeles (Bertelsmann Stiftung, 2011, pp. 42-43). Potențialul soluției colective, anume principiul "înțelepciunii mulțimilor" nu poate fi folosit într-adevăr, în acest caz.

În procesul discursiv (a se vedea graficul, panou dreapta) sunt transparente toți factorii constructivi, toate sugestiile, ideile sau preocupările. Acest lucru permite ca o idee a unui/unei utilizator/utilizatoare să evolueze și să devină parte a unei noi soluții. Rezultatele vor fi astfel argumente mai puțin repetitive și o mai

bună comunicare a situațiilor problematice și a perspectivelor în rândul tuturor părților interesate (Bertelsmann Stiftung, 2011, p. 43).

Consultații online pentru dezvoltare urbană și misiune, agenda-setting și buget

În ultimii 13 ani, în Germania, s-au efectuat mai mult de 100 de asemenea consultări online. Acestea au fost înlocuite pe parcurs de dialoguri online, efectuate în patru zone" (1) procese asupra schimbărilor din mediul urban și design urban, (2) viziune și dezvoltare sustenabilă, (3) dialoguri pe ordinea de zi, pentru discutarea problemelor cheie, cum ar fi schimbările demografice sau de familie, precum și (4) procedee pentru distribuirea de resurse publice "(bugetul). (în comparație cu: Märker, Oliver/Wehner, Josef, 2011, p. 201 și urm.) Scopul acestor oferte de E-Participare este un proces de dialog, care oferă orientare anticipată și informații concrete din mediul administrativ sau politic, precum și sugestii concrete, idei și așteptările cetățenilor, ce aleg să se implice. Aceste consultări sunt organizate ca un serviciu de mediere, în care se ajunge la un acord comun (în comparație cu: Neubauer, Kirsten/Kühnberger, Peter/Dettling, Daniel, 2010, p. 7).

Ce așteptări dezvoltă administrația în relație cu E-Participarea?

Un studiu efectuat în anul 2011 despre experiențele teoretice și practice ale funcționarilor germani pe e-participare a subliniat că acest lucru face mai mult sens în domeniul participării online la planificarea și dezvoltarea urbană. Atât relația regională, cât și implicarea personală prin planificarea de proiecte este considerat ca fiind cel mai important factor motivațional pentru participarea cetățenească.

Din personalul administrativ, aproape 200 de respondenți au luat parte la acest studiu. Aceștia au asociat cu participarea cetățenească de la nivel electronic semnificativ mai multe oportunități, decât riscuri. Problemele intervin în punerea în aplicare a proiectelor participative, în special în zonele, unde raportul cost-beneficiu, reprezentanța și participarea activă este depreciață de sistemul educațional slab dezvoltat din regiunea respectivă. O imagine modernă, creșterea gradului de transparență, precum și informațiile actualizate reprezintă un real profit pentru procesele de luare a deciziilor.(în comparație cu: E-Participarea în administrația publică, Materna și liceul Harz, 2011, accesat la data de 13.11.2014, <http://www.e-participation-studie.de>)

Concluzii: Interconectarea metodelor offline și online de participare

Noul proces de e-participare nu înlocuiește metoda de participare de tip clasic ori procesul de agenda-setting. Mai degrabă, scopul este de a favoriza și de a îndemna cât mai mulți cetățeni spre a utiliza mediul virtual și spre a-și spori

astfel, propriile lor posibilități pentru participare. Proiectele de e-participare și metodele offline, se susțin și se completează reciproc. Prin urmare, consultările online ar trebui să ofere întotdeauna modalități alternative la solicitările prin telefon, scrisori, sau să poată contribui la evenimentele locale. Diferența față de participarea civică tradițională este că aceste contribuții vor fi postate online și astfel, de asemenea, pot fi accesate de către alții și adaptate propriilor situații din viața de zi cu zi.

În opinia lui Herbert Kubicek, afirmația: "Strict vorbind, este vorba despre o dublă mass-media. În plus, față de combinația sus menționată, dintre formele vechi și noi de comunicare în procesul de participare, depinde de asemenea de combinația potrivită de forme corespunzătoare de comunicare în procesul de participare și asupra procesului de participare ... și aici, în special, amestecul de mass-media vechi și nou, în esență." (conform raportului lui Kubicek, Herbert din anul 2011) Pentru a ilustra fuziunea terminilor de "nou" și "vechi", care ar trebui să fie aici, în conformitate cu două exemple de succes, exemplificăm, pe scurt: Pe platforma online "next-Hamburg" (<http://www.nexthamburg.de>, 29.11.2014) sunt colectate în prezent idei, cu privire la dezvoltarea urbană din Hamburg. Se discută intens pe această temă și se decide în baza căror idei să se elaboreze studiile viitoare de către arhitecții responsabili de această problemă. Pe viitor, se vor dezvolta ateliere de lucru pe site și vor fi postate, de asemenea, modele tridimensionale din carton, ce au fost construite. Acestea urmând a fi supuse ulterior opiniilor publice. (Modele 3D din carton sunt de asemenea un element component al unei strategii comune și mobilizată de planificare cu scopul îmbunătățirii calității vieții din regiunile și localitățile cu titlul de „Planning for Real”, 14.11.2014, <http://www.buergergesellschaft.de>).

Al doilea exemplu vine de la Copenhaga. Cetățenii ar trebui să se implice acolo într-un concept de dezvoltare urbană. În acest scop, a fost cerută viziunea fiecărui grup țintă asupra orașului. S-a decis efectuarea unui tip de "brainstorming creativ". Astfel, se obține, de exemplu, pentru fiecare idee postată online, un cârnat. Ideile de oraș de copii și tineri au fost premiate cu bomboane. Ulterior, s-a alcătuit o "hartă a ideilor", unde s-a efectuat o clasificare online. Așa, acestea, au fost preluate de alții și discutate în continuare online. (conform datelor din 10.11.2014, <http://indrebylokaludvalg.kk.dk>) Se observă, în acest exemplu, că pentru a promova participarea specifică a unor grupuri țintă (de exemplu, copiii, migranții sau părinții) furnizarea clară a conținutului este vitală. De asemenea, este nevoie să se capteze totodată atenția aceluși grup într-o manieră non-formală și explicită.

Participarea online construiește din temelii - între altele, ca de exemplu, discreție, răspundere și transparență în proces - experiența formată din participarea clasice, cu care se autocompletează. O abordare cu totul nouă, o oferă e-participarea cu posibilități mai largi de comunicare transparentă pentru administrație,

politică sau instituții. Dacă cetățenii dezvoltă, în acest sens, suficientă deschidere și dinamică, atunci se vor putea transpune într-un mod mult mai optim în procesul de participare pe internet, poate. Și poate, de asemenea, odată cu o participare mai activă și adaptată corespunzător secolului XXI, în consecință, vor fi atinse și rezultate de succes.

Bibliografie

- Austrian National Vote, participation. http://de.wikipedia.org/wiki/Wahlbeteiligung#Seit_1945
- Bertelsmann Stiftung (2010), Leitfaden Online-Konsultation. Praxisempfehlungen für die Einbeziehung der Bürgerinnen und Bürger über das Internet. Gütersloh 2010
- Catalin Vrabie - *Elemente de IT pentru Administratia Publică, Vol. 1 și Vol. 2*, (2013), ProUniversitaria, București.
- Gille, Martina/Sardei-Biermann, Sabine/Gaiser, Wolfgang/de Rijke, Johann (2006).: Jugendliche und junge Erwachsene in Deutschland.VS Verlag für Sozialwissenschaften, GWV Fachverlage GmbH, Wiesbaden 2006
- Integral, AIM – Austrian Internet Monitor Q3/2011 n= 3.000, <http://www.integral.co.at/de/downloads/>
- Kubicek, Herbert: Medienmix in der Bürgerbeteiligung – Welche Kommunikationswege braucht die politische Partizipation?
- Märker, Oliver/Wehner, Josef: Online-Bürgerbeteiligung in Kommunen, Anfänge- Aktuelle Verfahren – Weiterführende Fragen
- Materna und Hochschule Harz, (2011). E-Partizipation in der Öffentlichen Verwaltung, HG: Materna und Hochschule Harz, 2011. <http://www.e-partizipation-studie.de>
- Neubauer, Kirsten/Kühnberger, Peter/Dettling, Daniel: Rathaus 2.0 – Praxisleitfaden für Verwaltung und Politik im Umgang mit Online-Bürgerbeteiligung. Vienna 2010, www.neuundkuehn.at/uploads/media/Rathaus_2_0.pdf
- Open Government Data Austria der Open Data Foundation Austria, <http://gov.opendata.at>
- Sarcinelli, Ulrich (2011).: Die schöne neue Web-2.0-Welt – Wege zu einer demokratischen Öffentlichkeit. In: vhw FWS 4 / JuliSeptember 2011
- Social Media Report (2011)., Digital Affairs and Integral, http://digitalaffairs.at/Social_Media_2011_DRK.pdf
- Statistik Austria, Bevölkerung nach dem Religionsbekenntnis und Bundesländern 1951 bis 2001
- Walter, Florian/Rosenberger, Sieglinde (2007).: Skilled Voices? Reflections on Political Participation and Education in Austria. OECD Education Working Paper, Paris 2007
- <http://indrebylokaludvalg.kk.dk>
- <http://seri.at/wpcontent/uploads/2010/11/Vortrag-Trattnigg-Konferenz-Zivilgesellschaft-Juni-08-final.pdf>
- <http://www.andersdenken.at/open-innovation-kopenhagen>
- <http://www.nexthamburg.de>